

Statenmededeling

Onderwerp

Vierde rapportage POP3 Noord-Brabant

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De vierde rapportage voortgang POP3-programma

Aanleiding

In de [statenmededeling Derde rapportage voortgang POP3-Brabant](#) van 19 december 2017 hebben wij aangegeven dat PS eind 2018 zal worden geïnformeerd met een vervolgrapportage.

Bevoegdheid

GS zijn bevoegd de POP3-subsidieregeling voor Brabant met de voorgestelde openstellingen vast te stellen. In het kader van de controlerende rol van PS worden de Staten geïnformeerd over de voortgang.

Kernboodschap

1. *Met de uitvoering van het POP3-programma 2014 – 2020 liggen we goed op schema.*

POP3 staat voor het derde Europese Plattelandsontwikkelingsprogramma en is gericht op verduurzaming en innovatie van de landbouw en de daarmee verbonden thema's zoals transitie agrofood, water, natuur, milieu en plattelandsontwikkeling. Dit subsidieprogramma loopt tot en met 2020 en de uitvoering ervan ligt vooral bij de provincies. Met de Europese POP3-middelen verdubbelt de provincie de financiële inzet voor haar eigen beleidsprogramma's en die van de waterschappen waarmee zij afspraken heeft gemaakt.

Wij hebben op 4 februari 2014 besloten tot een verdeling van de EU-middelen over de hoofdthema's zoals in figuur 1 aangegeven. Het gaat om een totaalbedrag van circa € 56 miljoen waarmee we onze beleidsprogramma's en die van de waterschappen versterken tot in totaal circa € 98 miljoen voor de

hele programmaperiode. De POP3-gelden zijn voor meer dan 53 % belegd in 273 projecten. De verwachting is dat na behandeling van de lopende aanvragen 81% is belegd in ca. 368 projecten en dat na behandeling van de aanvragen van de laatste openstellingen eind 2019 100% belegd zal zijn in meer dan 400 projecten. In totaal zullen dan 29 openstellingen zijn gerealiseerd.

Datum

18 december 2018

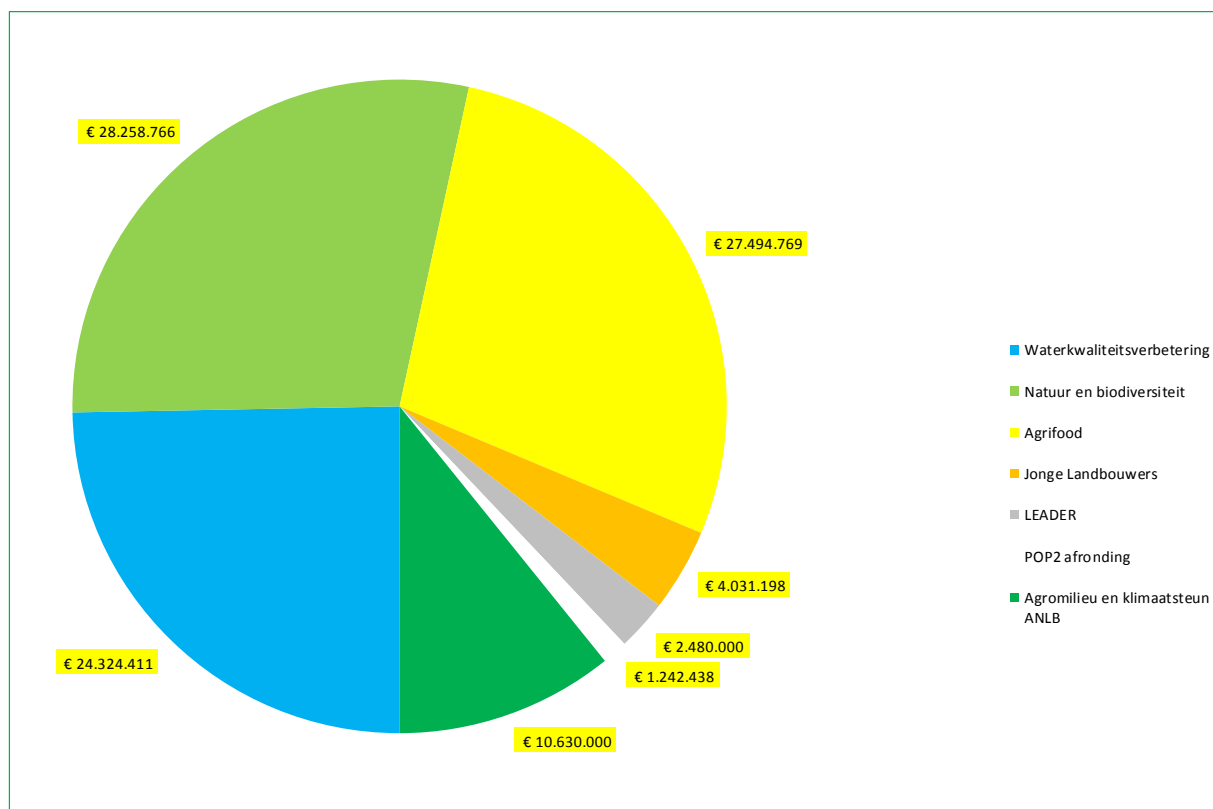
Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Het subsidiepercentage in een projectbegroting kan verschillen al naar gelang het doel van de openstelling. Bij de zogenaamde niet-productieve investeringen zoals agrarisch natuur- en waterbeheer is de subsidie 100% en bij de jonge-landbouwersregeling voor verduurzaming van de bedrijfsvoering is dit maximaal 30% van de projectbegroting.

Figuur 1. Verdeling van de verwachte verleende POP3-middelen in Brabant over de hoofdthema's.

Onderstaande tabel biedt een overzicht van alle openstellingen die zijn afgesloten, open staan en zijn voorzien (zie ook [statenmededeling](#) van 27 november jl.). De belangrijkste bevindingen worden in de volgende vijf kernboodschappen beschreven op het niveau van doelen, middeleninzet (som van EU en Brabantse middelen) en type projecten. Een klein deel van de projecten is nog niet definitief toegekend, maar in deze rapportage wel

meegenomen omdat de toekenning spoedig wordt verwacht (zie ook kernboodschap 8).

Vanwege de doorlooptijden van de projecten is het nog te vroeg om te rapporteren over het effect van deze projecten op onze beleidsdoelen zoals waterkwaliteit, etc. Dit krijgt in de volgende voortgangsrapportage, eind 2019, aandacht.

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Tabel 1. POP3-openstellingen: afgesloten, thans open en voorzien.

Legenda bij maatregel en thema Blauw = waterdoelen Groen = natuurdoelen Geel = agrofood innovatie Oranje = Jonge Landbouwersregeling Grijs = LEADER	Startdatum	Subsidieplafond	Aangevraagd bedrag	Aangevraagd aantal	Toegekend bedrag	Toegekend aantal	In behandeling voor toekenning bedrag	In behandeling voor toekenning aantal	Verwacht verleend bedrag	Verwacht verleend aantal
M04D Fysieke investeringen 2015 waterdoelen	2-11-2015	€ 4.000.000	€ 2.813.409	81	€ 1.645.413	46	€ -	0	€ 1.645.413	46
M16C Samenwerking 2015 agrofood	2-11-2015	€ 2.000.000	€ 2.620.827	12	€ 984.468	4	€ -	0	€ 984.468	4
M01D Trainingen 2015 waterdoelen	2-11-2015	€ 1.300.000	€ 5.974.969	18	€ 1.300.000	4	€ -	0	€ 1.300.000	4
M04H Fysieke investeringen Jonge Landbouwers 2016	1-3-2016	€ 1.120.000	€ 984.757	55	€ 775.737	43	€ -	0	€ 775.737	43
M04H Fysieke investeringen Jonge Landbouwers 2017	1-12-2016	€ 560.000	€ 717.335	40	€ 558.361	31	€ -	0	€ 558.361	31
M01A Trainingen 2017 agrofood	23-1-2017	€ 1.400.000	€ 994.607	3	€ 475.971	1	€ -	0	€ 475.971	1
M04A Fysieke investeringen 2017 agrofood	23-1-2017	€ 4.400.000	€ 13.000.249	73	€ 4.400.000	21	€ -	0	€ 4.400.000	21
M04L NPI Natuur en Biodiversiteit 2017	23-1-2017	€ 6.000.000	€ 16.461.804	8	€ 5.982.370	5	€ -	0	€ 5.982.370	5
M04N NPI PAS 2017	23-1-2017	€ 8.920.000	€ 11.677.573	1	€ 8.920.000	1	€ -	0	€ 8.920.000	1
M04O NPI Water 2017	20-2-2017	€ 7.950.000	€ 7.742.659	5	€ 7.692.659	5	€ -	0	€ 7.692.659	5
M16A Samenwerking EIP 2017 agrofood	6-3-2017	€ 4.340.000	€ 10.843.146	27	€ 3.534.203	9	€ -	0	€ 3.534.203	9
M19A/B/C/D LEADER	17-7-2017	€ 2.480.000	€ 2.588.075	11	€ 442.405	2	€ 1.111.659	4	€ 1.554.064	6
M04L NPI Natuur en Biodiversiteit 2018	13-11-2017	€ 1.495.148	€ 2.093.366	5	€ 698.862	1	€ 788.021	2	€ 1.486.883	3
M04N NPI PAS 2018	13-11-2017	€ 14.049.712	€ 14.049.713	3	€ 3.560.438	1	€ 8.309.075	2	€ 11.869.513	3
M04H Fysieke investeringen Jonge Landbouwers 2018	4-12-2017	€ 1.935.300	€ 2.030.290	111	€ 1.577.100	86	€ -	0	€ 1.577.100	86
M01D Trainingen 2018 waterdoelen	11-12-2017	€ 3.000.000	€ 2.869.207	8	€ 2.249.135	6	€ 607.488	2	€ 2.856.623	8
M16F Samenwerking 2018 waterdoelen	11-12-2017	€ 3.200.000	€ 2.021.420	7	€ 143.086	1	€ 1.666.406	5	€ 1.809.492	6
M01A Trainingen 2018 agrofood	5-3-2018	€ 3.580.000	€ 3.796.634	13	€ -	0	€ 2.116.877	7	€ 2.116.877	7
M04A Fysieke investeringen 2018 agrofood	5-3-2018	€ 4.480.000	€ 8.178.182	48	€ 1.073.261	6	€ 3.172.739	19	€ 4.246.000	25
M16A Samenwerking EIP 2018 agrofood	5-3-2018	€ 3.404.000	€ 7.229.581	16	€ -	0	€ 3.404.000	6	€ 3.404.000	6
M04D Fysieke investeringen 2018 waterdoelen	4-6-2018	€ 3.000.000	€ 10.905.612	226	€ -	0	€ 3.000.000	48	€ 3.000.000	48
M04J Bedrijfsverplaatsingen 2018	1-10-2018	€ 2.000.000	€ -	0	€ -	0	€ -	0	€ -	0
M04O NPI Water 2018	1-10-2018	€ 3.867.000	€ 4.183.107	3	€ -	0	€ -	0	€ -	0
M04H Fysieke investeringen Jonge Landbouwers 2019	3-12-2018	€ 560.000	€ -	0	€ -	0	€ -	0	€ -	0
M04D Fysieke investeringen 2019 waterdoelen	17-12-2018	€ 2.152.891	€ -	0	€ -	0	€ -	0	€ -	0
Totaal			€ 133.776.522	774	€ 46.013.468	273	€ 24.176.266	95	€ 70.189.734	368

2. De openstellingen gericht op de wateropgaven hebben tot nu toe geleid tot 63 projecten die direct of indirect bijdragen aan verbetering van de waterkwaliteit

Hiermee wordt de Dynamische Uitvoeringsagenda van het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 versterkt. Een deel van de openstellingen zijn gerealiseerd met financiële inbreng van de waterschappen waarmee wij hierover meerjarige afspraken hebben gemaakt.

De openstellingen met cofinanciering van de waterschappen zijn gericht op projecten voor: landbouw-gerelateerde inrichtingsmaatregelen in het watersysteem (€11,6 miljoen); blauwe diensten (€ 4,2 miljoen); kennisoverdracht (€1,3 miljoen) en; fysieke investeringen in het verminderen van erfemissie van gewasbeschermingsmiddelen (€1,0 miljoen). Deze zijn afgestemd met de ZLTO en de waterschappen. De meeste projecten hiervoor zijn inmiddels in uitvoering en de overige zijn in de beoordelingsfase en zullen naar verwachting in 2019 starten.

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Daarnaast hebben we (mede in overleg met ZLTO) openstellingen gerealiseerd gericht op projecten voor kennisoverdracht (€ 2,9 miljoen), voor het stimuleren van innovaties in precisiebemesting en bodembeheer (€ 1,8 miljoen) en voor het stimuleren van investeringen in precisiebemesting en beter bodembeheer (€ 2,0 miljoen). De laatste openstelling heeft een vervolg gekregen met een openstelling op 17 december 2018 (€ 2,2 miljoen), met de focus enkel op beter bodembeheer. In kader 1 staan enkele voorbeelden van type projecten die met al deze openstellingen mogelijk zijn gemaakt. Het subsidiepercentage bij fysieke investeringen is 40%, zodat de Brabantse landbouwers dankzij POP in totaal voor tenminste € 15 miljoen euro in precisiebemesting en beter bodembeheer gaan investeren.

Kader 1. Voorbeelden van projecten die bijdragen aan de waterkwaliteit.

Investeringen door landbouwers in apparatuur om meststoffen dicht bij de wortels te brengen, of om de mestgift beter aan te laten sluiten bij de behoefte van het gewas en zo verliezen naar het grond- en oppervlaktewater te verminderen.

Investeringen in een innovatief systeem om de samenstelling van drijfmest te bepalen vlak voor het toedienen, zodat de dosering hierop afgestemd kan worden en milieuemissies afnemen.

Investeringen in machines die minder kans geven op bodemverdichting en in hulpmiddelen om het organisch stofgehalte van de toplaag te verbeteren. Hierdoor wordt het bodemleven gestimuleerd en de kans op plasmavorming bij zware buien verkleind. Tevens wordt nitraat beter vastgehouden en de kans op emissie van het broeikasgas N₂O (lachgas) verkleind.

3. *De openstellingen gericht op de natuuropgaven hebben geleid tot 14 projecten die zijn bedoeld om de natuur beter weerbaar te maken tegen landbouwinvloeden vanuit de omgeving, of om landbouw en natuur hydrologisch te scheiden.*

Hiermee wordt het Uitvoeringsprogramma Brabant Uitnodigend Groen (BrUG) 2012-2022 versterkt uitgevoerd. Hiervoor zijn in totaal vier openstellingen gerealiseerd (tabel 1) die zijn gericht op het beter weerbaar maken van bestaande natuur tegen stikstofdepositie vanuit landbouw en andere bronnen. Daarnaast op het hydrologisch scheiden van natuur- en landbouwgebieden, met een totaalbudget van € 28,2 miljoen. Dit heeft geleid tot 12 projecten die zijn gehonoreerd of naar verwachting binnenkort worden gehonoreerd. In kader 2 staan voorbeelden van deze projecten. Met deze mix van projecten wordt een bijdrage geleverd aan de doelen van BrUG voor een robuuste natuur die minder gevoelig is voor (landbouw)invloeden vanuit de omgeving. Een nog lopende openstelling met een budget van € 2 miljoen is gericht op het verplaatsen van

landbouwbedrijven nabij natuurgebieden waarbij landbouwgrond binnen het Natuur Netwerk Brabant vrijkomt voor natuurherstel.

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Kader 2. Voorbeelden van projecten die bijdragen aan onze natuuropgaven.

Een project van Waterschap Brabantse Delta is mogelijk gemaakt met € 8,9 miljoen subsidie om natuur en landbouw in de Westelijke Langstraat hydrologisch te scheiden. Nieuwe watergangen worden gegraven om de landbouwgronden beter te ontwateren en bij Waalwijk wordt een nieuw gemaal gebouwd. Dit project gaat een grote bijdrage leveren aan hydrologisch herstel van de natuur in de Westelijke Langstraat.

Een groot aantal gemeenten en landgoedeigenaren worden met € 6 miljoen subsidie geholpen hun bossen en heidegebieden beter bestand te maken tegen (toekomstige) stikstofdepositie. In totaal wordt 1925 ha bos en 68 ha heide 'gereset' door de inbreng van bepaalde loofhoutsoorten, door verzuurde bodems te bekalken en door de heide te verschrallen. Doel is om natuurlijke processen op gang te brengen die ervoor zorgen dat de natuur beter weerbaar wordt tegen stikstofaanvoer van buiten.

PAS-herstelmaatregelen worden met € 3,6 miljoen subsidie mogelijk gemaakt in de Natura 2000 gebieden Groote Peel, Deurnse Peel en Mariapeel, Leenderbos en Strabrechtse Heide. Het gaat hier om een scala aan inrichtings- en herstelmaatregelen zoals maaien, plaggen en verwijderen van opslag. Dit is nodig om deze natuurgebieden te herstellen en beter bestand te maken tegen invloeden vanuit de omgeving.

De POP3-middelen die zijn bestemd voor agromilieu en klimaatsteun vormen onderdeel van onze inzet voor agrarisch natuurbeheer. Met het agrarisch natuurbeheer wordt gewerkt aan de instandhouding van de biodiversiteit in het agrarisch landschap. Het gaat in totaal om bijna € 22 miljoen wat grotendeels al is belegd. De inzet hiervan is, evenals met agrarisch waterbeheer in de vorm van beheersvergoedingen voor een groot aantal landbouwers. Hierover wordt afzonderlijk gerapporteerd in het kader van de subsidieregeling natuur- en landschapsbeheer

4. De gerealiseerde agrofood-openstellingen leiden naar verwachting tot circa 73 projecten die bijdragen aan de gewenste innovatie en transitie van deze sector.

Deze waren gericht op:

- drie aansluitende fasen in het innovatieproces, met de openstellingen:
 - Samenwerking voor innovatie (EIP); subsidie 40-60% van € 100.000 – 750.000, gericht op ontwikkeling;

- Investerings landbouwbedrijf; subsidie 40% van € 40.000 – 250.000, gericht op koplopers;
- Kennisoverdracht: subsidie 60-80% van € 100.000 – 500.000, gericht op brede uitrol bij het peloton.
- het versterken van de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood, inclusief het Innovatieprogramma Agrofood en de Ondersteunende Maatregelen Transitie Veehouderij;
- radicale innovaties die het huidige productiesysteem binnen de agrofood gaan doorbreken met meerwaardecreatie, nieuwe verdienmodellen en marktconcepten;
- meerdere deelsectoren en thema's zoals cross-over hightech, circulaire economie, eiwittransitie;
- meerdere duurzaamheidsprestaties tegelijk en die integraal onderdeel vormen van de gehele keten (zie kader 3);

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Kader 3. Set van duurzaamheidscriteria voor agrofood-aanvragen

Minimaal drie van de onderstaande thema's, waaronder in ieder geval het eerste thema behoren in de aanvraag aan de orde te komen :

1. verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaarde strategie door middel van marktconcepten en verdienmodellen waarbij verbeterde duurzaamheidsprestaties op het vlak van ecologie, maatschappij en economie integraal onderdeel vormen van de productie, verwerking en vermarkting;
2. beter beheer van productierisico's, klimaatadaptatie, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen of het verminderen van marktfalen;
3. maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik, een meer gesloten kringloop, minder emissie van milieubelastende stoffen en klimaatmitigatie;
4. verbetering van dierenwelzijn, diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
5. behoud en versterking van de biodiversiteit en de omgevingskwaliteit.

Sinds eind 2015 zijn in totaal 7 agrofood-openstellingen gerealiseerd (zie tabel 1) met totaal 192 aanvragen en een totaal aangevraagd budget van € 47 miljoen. Daarvan zijn 73 gehonoreerd of worden naar verwachting gehonoreerd. Daarmee is thans € 19,2 miljoen belegd. Met het restbudget van € 3,9 miljoen hebben we besloten tot 2 extra openstellingen begin 2019 (zie [statenmededeling](#) van 27 november jl.).

De meeste openstellingen kenden erg veel belangstelling (waren ruim overtekend) en hebben geleid tot de beoogde projecten. Dat wil zeggen projecten die goed aansloten op de bovengenoemde voorwaarden en met een redelijk goede verdeling over de deelsectoren en thema's zoals hightech (zie voorbeelden in kader 4).

Kader 4. Voorbeelden agrofoodprojecten per maatregel.

Samenwerking voor innovatie:

Een samenwerkingsverband bestaande uit een biologische akkerbouwer, adviesinstelling en hightechbedrijf ontwikkelen samen een prototype van een automatisch wieden door tot praktijkrijp product voor de markt. De machine kan met visiontechnologie onkruiden onderscheiden van het gewas en is vooral bedoeld voor arbeidsbesparing in de biologische teelten waardoor biologische producten concurrerender worden ten opzichte van gangbare producten. Het kan in de toekomst ook bijdragen aan het verlagen van het herbicidegebruik in gangbare teelten.

Fysieke investeringen landbouwbedrijf:

Er zijn verschillende projecten van voorlopende varkens- en melkveebedrijven die met een proefstalstatus een emissiearme vloer aanleggen in combinatie met snelle mestafvoer en mestverwerking/verwaarding in de vorm van monovergisting (energieopwekking), scheiding en afvoer naar o.a. akkerbouwers of de export.

Kennisoverdracht:

Varkenshouderij Opleidingscentrum Nederland BV (VON) in gaat nieuwe kennis overdragen en technieken demonstreren om de bedrijfsprestaties van varkenshouders op het vlak van dierenwelzijn, dierengezondheid en milieu te bevorderen richting een meerwaardestrategie met o.a. keurmerk vlees. Dit gebeurt met kennisbijeenkomsten (48); verdiepende trainingdagen (24), demonstraties, workshops en coaching-trajecten. Inzet is dat in totaal 1500 ondernemers worden betrokken waarvan 75 een verdiepingstraject doorlopen en 8 omschakelen naar keurmerk vlees.

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

De meeste projecten bevatten een slimme combinatie van maatregelen die inspelen op meerdere duurzaamheidsthema's. Bijvoorbeeld emissieverlaging met efficiënter grondstofgebruik, betere omgevingskwaliteit en verwaarding van reststromen door een combinatie van maatregelen zoals emissiearme vloeren, dagontmesting en energieopwekking. Een ander voorbeeld is de ontwikkeling van insectenweek als een duurzamere vorm van eiwitproductie, qua klimaatteffect, reststroom-verwaarding en emissies. Bij de projecten met natuurinclusieve landbouw gaat het om slimme combinaties van landbouw met natuur door aangepast management en technologie gericht op kringloopsluiting, korte waardeketens en nieuwe verdienmodellen. De eis van waardestrategie blijkt voor aanvragers van nieuwe (niche) producten makkelijker in te vullen dan voor de meer gangbare spelers die de mainstream volgen.

5. Brabantse jonge landbouwers maken volop gebruik van de Jola-regeling.

De regeling voor jonge landbouwers ondersteunt jonge ondernemers (tot en met 40 jaar oud) om hun bedrijf toekomstbestendig te maken. We zorgen samen met de andere provincies voor landelijk zo uniform mogelijke jaarlijkse Jola-openstellingen tot en met eind 2019. Dat wil zeggen met een investeringslijst

waaruit gekozen kan worden en met een subsidie van maximaal 30% van de subsidiabele kosten en tot maximaal € 20.000.

Met onze [statenmededeling van 15 mei jl.](#) hebben wij u gedetailleerd geïnformeerd over de voortgang. Namelijk dat we vanwege de grote belangstelling het subsidieplafond van de laatste Jola-openstelling begin dit jaar hebben verhoogd om alle ontvankelijke aanvragen te kunnen honoreren.

In totaal hebben we drie Jola-openstellingen gerealiseerd (zie tabel 1). Dit komt neer op 160 projecten die kunnen worden gehonoreerd voor circa 255 investeringen met een totaal investeringsbedrag van circa € 20 miljoen. Met de thans openstaande 4^e Jola-openstelling (zie [statenmededeling](#) van 27 november jl.) is circa 95% van de voor dit doel gereserveerde middelen (ad € 3,96 miljoen) ingezet. Het restbudget voor de laatste Jola-openstelling eind 2019 wordt aangevuld met de verwachte vrijkomende middelen door lagere toekenningen voor projecten in Brabant en de verwachte onder uitputting bij andere provincies (zie ook kernboodschap 8).

In Brabant en Gelderland is de belangstelling voor deze regeling het hoogst, ondanks dat wij, i.t.t. andere provincies, verschillende items uit de investeringslijst hebben geschrapt wegens onvoldoende bijdrage aan verduurzaming en modernisering. Daarmee laat deze regeling zien dat veel jonge landbouwers toekomst zien in Brabant en daarvoor bereid zijn om te investeren in een duurzamere bedrijfsvoering.

In Brabant is vooral gekozen voor zonnepanelen, precisielandbouw-apparatuur, machines voor niet-kerende grondbewerking en in de laatste openstelling ook veel voor emissiearme vloeren en investeringen voor bodem besparende grondbewerking (tabel 2).

Tabel 2. Overzicht aangevraagde investeringen per provincie voor de meest recente Jola-openstelling van medio december 2017 tot medio januari 2018.

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Type investering	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Eindtotaal
Warmtekracht werkend op biomassa				1		1			1	PS	44	93	3
Bovenmatig strooisel		1								2			3
Elektrische voertuigen	4	1	12	8	2	3	8	9	3	2	3	4	59
Emissie arme vloeren stallen melkveehouderij	5	3	16	12	7	2	36	14	19	5	1	7	127
Fijnstof reductie in pluimveestallen	1			1						1			3
Weidegangvoorzieningen: zoals GPS en selectiepoort	1		5	3	2				6	1		2	20
Machines voor niet kerende grondbewerking	4	13	3	10	11	3	20	6	7		10	9	96
Koematrass	2	1	16	4	4	1		11	14	7	2	6	68
Luchtwassers veehouderij	3		1	16		6		2	5				33
Mechanische mestscheidingsinstallatie			1	4	1	1		2	6	1		1	17
mestvergister						1	1						2
Pad cooling				1								1	2
Precisielandbouw-systemen	8	6	4	4	6	3	23	6	4	4	9	6	83
Ruwvoermengsysteem	2		3	12	2	1	2	2	2	1	1		28
Spuitmachine met restvloeistofreductie in open teelten	8	2		3	5		5	3	2		2	1	31
Varkensvriendelijke vloeren	1			3		2			8				14
warmtekracht				1									1
Warmtewisselaar	3	1		17	1	3	8	2	4	1		2	42
Waterbeheervoorzieningen			13	8	1	3	9	2	5		1		42
watervoorziening				1						2			3
Kleine windturbine	1		1	1	23							1	27
Machines voor spitten, zaaien en poten tegelijk	2	1	2		6	1		1	3		6	3	25
zonnepanelen	17	15	47	48	17	11	42	26	61	14	7	29	334
(leeg)													
Eindtotaal	62	44	124	158	88	42	154	86	150	41	42	72	1063

6. Met de LEADER-middelen wordt de brede plattelandsontwikkeling gestimuleerd in de Grenscorridor N69:

Hiervoor is medio 2017 het volledige budget van € 2,48 miljoen voor dit doel beschikbaar gesteld tot eind 2020 (tabel 1, openstellingen met nummers M19 A/B/C/D). LEADER kent, i.t.t. andere openstellingen, een doorlopende indieningstermijn. Aanvragen kunnen tot eind 2020 worden ingediend of zo veel eerder als het totale budget als subsidie is uitgezet. De projectideeën en subsidieaanvragen worden in de LAG, Lokale Actiegroep Grenscorridor N69, beoordeeld en ter besluitvorming aan GS voorgelegd. De LAG is samengesteld uit overheden, bewoners, bedrijfsleven, landbouwers en maatschappelijke organisaties. Er wordt gelet of het project inhoudelijk past in één van de vier pijlers van de Lokale OntwikkelingsStrategie Grenscorridor N69, (LOS). Verder is bij LEADER de bottom-up benadering een speciaal selectie criterium. Voor meer (landelijke) informatie over Leader zie: [LEADER, de eerste oogst is binnen.](#)

Thans zijn 11 projecten aangevraagd met een totaal aangevraagde subsidie van ruim € 2,5 miljoen. Daarvan zijn thans 2 projecten gehonoreerd (zie kader 5) en 4 zijn in behandeling.

Kader 5. Voorbeeld van een Leaderproject

De Weitens in Valkenswaard heeft een groot gedeelte uitgeput maisland omgezet in een ecologische tuinderij met een educatie- en ontmoetingsruimte en theeterras en winkel. De fruitboomgaard telt honderd appelbomen en vijftig peren- en pruimenbomen. Ook groeien er bessen, bramen en frambozen. Bezoekers kunnen er zelf fruit plukken. In de multifunctionele schuur worden groepen, bedrijven en scholieren ontvangen voor rondleidingen, workshops en lezingen over de tuinderij. Ook worden schoollessen gegeven over de producten en de manier van produceren in de ecologische tuinderij. Ecologisch tuinieren wordt zo beter zichtbaar en tastbaar

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

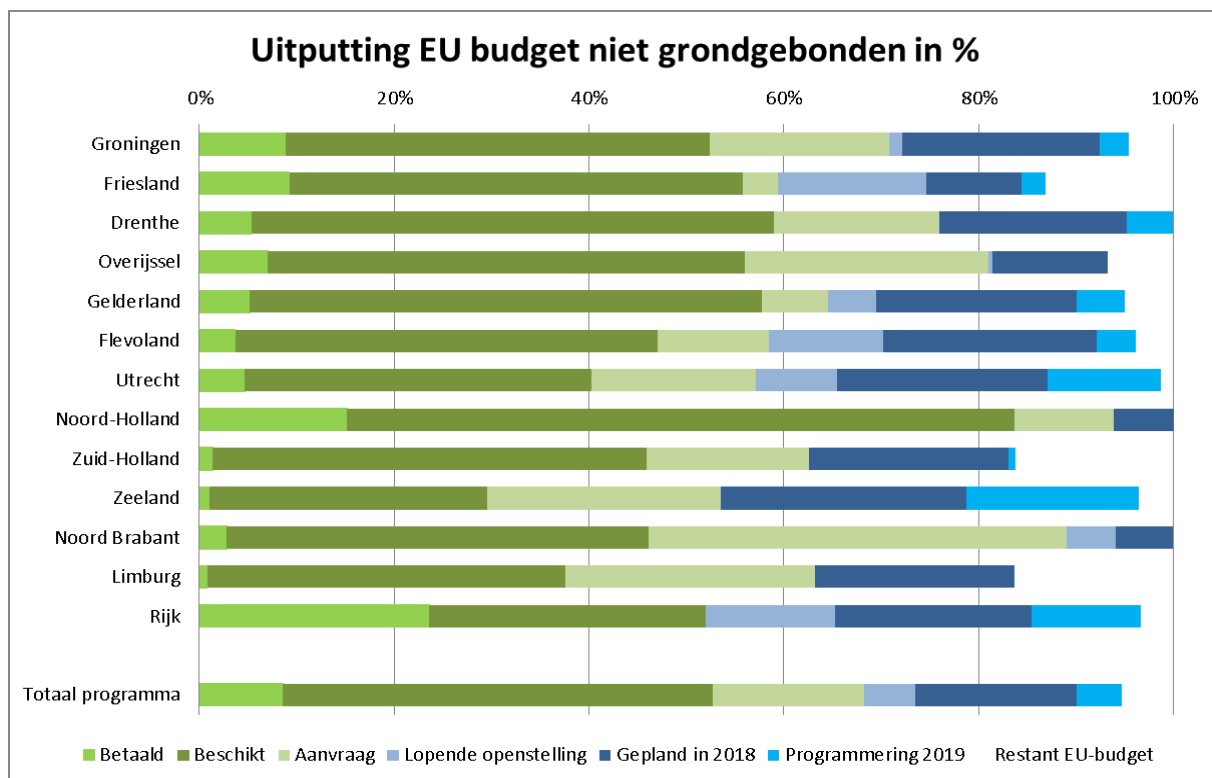
7. Brabant doet het goed in vergelijking met andere provincies

7.1 Programmering van openstellingen verloopt voorspoedig

Brabant behoort samen met Noord-Holland tot de koplopers als het gaat om het beschikbaar stellen van middelen met de verschillende openstellingen. Naar verwachting worden alle POP3-middelen tijdig ingezet waardoor het risico van onder-uitputting met het terugvloeien van EU-middelen naar Brussel klein is (zie figuur 2), mits de afhandeling van projecten niet teveel vertraging oploopt (zie kernboodschap 8). Door deze snelheid liggen er kansen om onbenutte EU-middelen uit andere provincies naar Brabant te halen. Met betrekking tot de onder-uitputting van de POP3 middelen verwijzen we naar het hieraan gerelateerde [PS besluit](#) van 14 december jl. Hierdoor is over-programmering mogelijk geworden. Het mechanisme is om aan de hand van een prognose van het subsidiebedrag dat subsidieontvangers gedeeltelijk onbenut laten bij projectrealisatie, meer subsidie toe te kennen dan er beschikbaar is met als doel tot 100% benutting te komen. Dat betekent 110% subsidieverlening van het beschikbare budget.

Op basis van input van provincies over de planning van plafondbedragen in 2018 en de openstellingen bij RVO t/m augustus 2018 is eind 2018 landelijk gemiddeld 90% van het beschikbare budget opengesteld. Afgesproken is dat in het voorjaar van 2019 alle budgetten (excl. JoLa, Leader en Brede weersverzekering) opengesteld zijn zodat eind 2019 duidelijk is voor welk bedrag verplichtingen zijn aangegaan. Hieronder worden wat beelden gegeven over de uitvoering van POP3 tot 1 september 2018: voortgang in de programmering van niet- grond- gebonden openstellingen per provincie.

Figuur 2. Overzicht van de budgetuitputting per provincie (exclusief de zgn. grondgebonden agromilieumaatregelen, zie kernboodschap 3).

7.2 De animo bij landbouwers om een aanvraag in te dienen is in Brabant relatief groot. Veel aanvragen zijn nog in behandeling.

Onderstaand overzicht laat de aantallen en bedragen per provincie zien per augustus 2018.

Provincie	# aanvragen	# toewijzingen	# in behandeling	Subsidie plafond	aangevraagd	verleend
Totaal Groningen	576	276	55	€ 53.253.694,56	€ 68.487.223,30	€ 30.226.729,23
Totaal Friesland	246	156	38	€ 59.245.106,00	€ 52.311.030,14	€ 32.029.941,45
Totaal Drenthe	383	193	21	€ 73.081.286,00	€ 89.488.056,19	€ 38.132.580,81
Totaal Overijssel	345	242	26	€ 99.545.726,86	€ 67.671.937,60	€ 47.543.863,09
Totaal Gelderland	424	274	21	€ 64.547.616,00	€ 57.409.198,93	€ 38.584.654,89
Totaal Flevoland	256	145	26	€ 36.850.000,00	€ 37.306.562,21	€ 21.833.947,69
Totaal Utrecht	161	98	13	€ 29.540.000,00	€ 28.927.271,95	€ 14.334.313,97
Totaal Noord-Holland	219	141	9	€ 57.347.701,42	€ 65.426.689,11	€ 46.759.359,90
Totaal Zuid-Holland	295	151	44	€ 45.363.130,00	€ 70.818.954,11	€ 20.018.675,52
Totaal Noord-Brabant	767	262	295	€ 79.309.300,00	€ 126.259.596,71	€ 38.264.371,18
Totaal Zeeland	359	81	250	€ 27.894.124,00	€ 33.321.375,95	€ 11.480.461,99
Totaal Limburg	382	123	176	€ 45.565.572,00	€ 60.821.129,22	€ 13.785.251,01
Totaal	4413	2142	974	€ 671.543.256,84	€ 758.249.025,42	€ 352.994.150,73

8. De uitvoeringsproblemen blijven ondanks alle aandacht weerbarstig.

Het POP3-programma heeft landelijk een imago bij aanvragers dat het erg complex is (zie ook eerdere voortgangsrapportages). De afgelopen drie jaar is

samen met Stimulus (eigen uitvoeringsorganisatie) hard gewerkt (ook op bestuurlijk niveau) om dit met andere provincies en met RVO.nl (als controle en betaalorgaan) te verbeteren. Daarbij is weliswaar vooruitgang geboekt maar de uitvoering blijft problematisch. Het gaat vooral om een forse overschrijding van de wettelijke termijnen bij de goedkeuring van de aanvragen en bij de betalingen na declaraties. Veel ondernemers ervaren dat hiervoor hoge administratieve eisen worden gesteld en dat ze veel vragen om toelichting ontvangen wat hen veel tijd kost. De oorzaken liggen m.n. in de EU-regelgeving met bijbehorende controle systematiek en de focus op risicominimalisatie van de uitvoerende organisaties. RVO als betaalorgaan controleert uitvoerig alle projecten die al door Stimulus zijn beoordeeld; daardoor ontstaat veel dubbel werk en tijdverlies en ontvangen we onnodig hoge rekeningen van RVO. Deze uitvoeringsproblemen spelen ook in andere provincies.

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Omdat er voor POP3 niet veel ruimte is om dit te verbeteren ligt de focus op het actief voorlichten van aanvragers en projectuitvoerders over de procedures en een laagdrempelige snelle afwikkeling van aanvragen en declaraties door Stimulus en hulp waar grote knelpunten ontstaan.

Het IT-systeem van Stimulus, Navision, is voor POP3 eind 2018 landelijk succesvol geïmplementeerd bij andere provincies en Rijksoverheid nadat in 2016 bleek dat het IT-systeem van RVO, UP, niet voldeed. Hiermee hebben wij bijgedragen aan een betere operationele uitvoering van POP3 in het land.

Consequenties

1. *POP3 draagt bij aan innovatie en verduurzaming van de landbouw en de daarmee verbonden beleidsopgaven voor water, natuur, milieu, transitie agrofood en plattelandontwikkeling.*

Europese en internationale zaken

Het POP3 is één van de Europese programma's waarin de provincies een belangrijke rol vervullen. De andere zijn het OP-Zuid (gericht op kennis, innovatie en MKB) en Interreg (internationale projectmatige samenwerking op meerdere thema's). De aandacht voor innovatieve POP3-projecten zal bijdragen aan de internationale profilering van de Brabantse landbouw als koploper qua innovatie en duurzaamheid.

Communicatie

Alle relevante partners (zoals bedrijfsleven en belangenorganisaties) zijn betrokken bij de verschillende processtappen voor de ontwikkeling van het POP3-programma voor Brabant, zodat het goed aansluit op de Brabantse ambities en beleidscontext.

Vervolg

PS worden eind 2019 opnieuw geïnformeerd over de voortgang. Omdat er dan meer projecten in uitvoering en afgerond zijn, kunnen de effecten van POP3 op

onze beleidsdoelen inzichtelijk worden gemaakt. Hiervoor is een (landelijke) evaluatie voorzien die 2^e helft van 2019 wordt opgeleverd.

Bijlagen

Geen.

Datum

18 december 2018

Documentnummer

GS: 4450734

PS: 4459319

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer J.C.H. Overbeek, (06) 51 00 98 06
joverbeek@brabant.nl, manager Europese programma's

Opdrachtnemer: de heer S.A. Willems, 073 6812402,
sawillems@brabant.nl, POP3-coördinator afdeling Europese programma's.